

RP 18/2016 rd

Regeringens proposition till riksdagen om förslag till lag om ändring av postlagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I syfte att avveckla normer och minska hindren för att komma in på marknaden föreslås det i propositionen att postlagen ändras så att man slopar de postkoncessioner som beviljas av statsrådet och övergår till anmälningspliktig postverksamhet.

I propositionen föreslås det att den postverksamhet som gäller brevfrösendelser ska förutsätta anmälan till Kommunikationsverket.

Innan verksamheten inleds ska verksamhetsutövaren göra en anmälan till Kommunikationsverket. Anmälan ska innehålla alla de identifierings- och kontaktuppgifter om företaget eller organisationen som behövs med tanke på tillsynen samt en beskrivning av verksamheten. Enligt propositionen ska man utan dröjsmål anmäla till Kommunikationsverket om sådana förändringar i verksamheten som inverkar på de uppgifter som getts i anmälan samt om verksamheten avslutas.

I propositionen föreslås det att Kommunikationsverket ska föra en offentlig förteckning över de aktörer som har gjort anmälan. Kommunikationsverket ska inom en vecka ge en bekräftelse till postföretaget om mottagandet av anmälan.

I propositionen föreslås det att postföretaget ska förse dess frösendelser med de märkningar som behövs för att identifiera och särskilja dem från motsvarande frösendelser från andra postföretag samt ordna en tjänst för returnering av frösendelser i varje anmäld kommun inom dess verksamhetsområde.

Dessutom föreslås det att alla hänvisningar till koncessioner eller koncessionspliktig verksamhet stryks.

Lagen avses träda i kraft den 1 maj 2016.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	3
2.1 EU:s lagstiftning	3
2.2 Nationell lagstiftning	3
2.3 Praxis.....	4
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	5
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	5
4.1 Ekonomiska konsekvenser	5
4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet	7
4.3 Samhälleliga konsekvenser	7
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	7
DETALJMOTIVERING	12
1 LAGFÖRSLAG	12
2 IKRAFTTRÄDANDE	16
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	17
3.1 Näringsfriheten	17
3.2 Bedömning av lagstiftningsordningen	18
LAGFÖRSLAG	19
om ändring av postlagen	19
BILAGA	24
PARALLELLTEXT	24
om ändring av postlagen	24

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Reformen av postlagen baserar sig på de kärnprojekt för avvecklande av normer som ingår i statsminister Sipiläs regeringsprogram och som syftar till att göra författningarna smidigare och stärka konkurrenskraften. Reformen av postlagen (415/2011) är en del av den totalreform av lagstiftningen om person-, post- och varutransport som ingår i regeringsprogrammet.

Den stora omvälvningen inom postverksamhetens ansvarsområde och affärsverksamhet började redan i början av 2000-talet i och med digitaliseringen av informationsutbytet och förändringarna i människans tidsanvändning. Betydelsen av den traditionella postverksamheten har minskat som en följd av att den elektroniska handeln har ökat samtidigt som logistikens och paketutdelningens roll har blivit större. De elektroniska lösningarna som ständigt blir allt mångsidigare ersätter i allt högre utsträckning den traditionella pappersposten. En kraftigare nedgång i fråga om antalet brevframsändelser inföll 2009 då den årliga volymen minskade med cirka 2 procent. Nedgången accelererade dock ytterligare så att den adresserade brevposten minskade med 4 procent 2012 och med 6 procent 2013. År 2014 minskade den rentav med cirka 9 procent. Det är tydligt att det är företagen och samfundet som står för den största andelen av brevframsändelserna, och då dessa övergår till elektroniska tjänster medför det stora förändringar i de totala brevvolymer. Särskilt den elektroniska faktureringen har avsevärt minskat mängden brevpост.

Syftet med denna regeringsproposition är att både postföretag som redan bedriver verksamhet och postföretag som har potential ska ha förutsättningar att utveckla sin verksamhet och service så att den motsvarar den förändrade affärsverksamhetsmiljön. På så sätt kan bevarandet av säkra, heltäckande och högkvalitativa posttjänster i hela Finland säkerställas även i framtiden.

2 Nuläge

2.1 EU:s lagstiftning

Inom Europeiska unionen regleras postverksamheten genom Europaparlamentets och Rådets direktiv 97/67/EU om gemensamma regler för utvecklingen av gemenskapens inre marknad för posttjänster och för förbättring av kvaliteten på tjänsterna, sådant direktivet lyder ändrat genom direktiven 2002/39/EU och 2008/6/EU. Genom postdirektiven har harmoniseringen av unionens postmarknad genomförts stegvis, och syftet med detta har utöver utvecklandet av den inre marknaden även varit att garantera att alla användare i samtliga medlemsstater ska ha tillgång till en allmän postservice som har ett skäligt pris och som uppfyller vissa kvalitetskrav. Dessutom var ett av syftena med postdirektivet att till fullo öppna postmarknaden för konkurrens.

2.2 Nationell lagstiftning

Syftet med den postlag som trädde i kraft 2011 är att säkerställa att posttjänster och i synnerhet samhällsomfattande tjänster finns att tillgå på rättvisa villkor i hela landet. Postlagen tillämpas på tillhandahållande av samhällsomfattande posttjänster och andra posttjänster. Lagen tillämpas inte på tillhandahållande av tjänster som gäller 1) tidningar och tidskrifter, 2) oadresserade framsändelser, 3) brevframsändelser, om verksamheten är småskalig, dess ekonomiska betydelse är ringa och dess omfattning sådan att den inte är av väsentlig betydelse för

RP 18/2016 rd

tillgången till samhällsomfattande tjänster, 4) kurirtjänst för brevfräsändelser, 5) postpaket som inte ingår i de samhällsomfattande tjänsterna, eller 6) postverksamhet som behövs för en näringsidkares egen verksamhet eller som hänför sig till den.

Bestämmelserna om koncessionssystemet finns i postlagens 2 kap. om tillhandahållande av posttjänster. Enligt lagen kräver tillhandahållande av posttjänster koncession som beviljas av statsrådet. Koncessioner lediganslås inte, utan de får sökas fritt. Enligt lagen ska ett beslut som gäller koncession fattas inom tre månader från det att ansökan inkommit till statsrådet. Koncession ska beviljas, om sökanden är ett företag eller en sammanslutning som har 1) tillräckliga ekonomiska resurser för att sköta de skyldigheter som postföretag har, 2) har förmåga att bedriva regelbunden verksamhet i enlighet med koncessionen, 3) det inte finns någon motiverad anledning att ifrågasätta sökandens förmåga att iaktta de bestämmelser och föreskrifter som gäller postverksamhet och 4) området för vilket koncession söks är enhetligt i fråga om förvaltning och funktion.

Syftet med ett sådant koncessionssystem är att bedöma aktörernas grundförutsättningar innan verksamheten inleds, men förfarandet får dock inte orsaka en onödig administrativ börda för företag som bedriver verksamhet inom branschen eller bli ett hinder för att komma in i branschen. Många instanser, bl.a. Konkurrensverket och EU-kommissionen, har fäst uppmärksamhet vid de internationella tillståndsförfarandena och förutsättningarna för postverksamheten samt de konsekvenser som höjer tröskeln för att inleda verksamhet inom branschen.

Vid beviljandet av koncession är det fråga om en rättslig prövning som är bunden av lag. Koncession ska beviljas alla sådana sökanden som uppfyller de grundförutsättningar som avses i postlagen. En sådan reglering ger inte koncessionsmyndigheten prövningsrätt, och därför är det vid beviljandet av koncession inte fråga om en ändamålsenlighetsprövning.

Koncessionsplikten utgör ett undantag från den näringsfrihet som avses i 18 § 1 mom. i grundlagen. Vid beredningen av postlagen ansåg man att koncessionssystemet är nödvändigt för att kunna uppfylla lagens syfte. Enligt postlagen åläggs det i koncessionen inte längre någon skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, utan genom beslut av Kommunikationsverket kan skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster endast åläggas koncessionshavaren. Vid beredningen av postlagen motiverades koncessionssystemet även med att det å andra sidan ger en möjlighet att innan verksamheten inleds bedöma grundförutsättningarna för bedrivandet av verksamhet även när det gäller andra postverksamhetsutövare än de som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster.

Enligt 9 § 6 mom. i postlagen kan det i koncessionen för ett postföretag även ställas andra villkor som är nödvändiga för att säkerställa kvaliteten på, tillgången till och effektiviteten hos tjänsterna. Vid beredningen av postlagen konstaterades det att det är ändamålsenligt med en bestämmelse som ger myndigheten möjlighet att i koncessionen ställa sådana med ovan nämnda villkor jämförbara villkor som man inte tidigare kunnat bereda sig för, men som visar sig vara nödvändiga. Som ett exempel på detta nämndes villkoret i fråga om det antal utdelningar per vecka som garanterar kvaliteten på, tillgången till och effektiviteten hos tjänsten.

2.3 Praxis

För närvarande är det i praktiken endast ett postföretag som är verksamt på postmarknaden i Finland, nämligen Posti Group Abp. Detta trots att man genom postlagen strävade efter att i enlighet med postdirektivet (97/67/EU) undanröja hindren för postkonkurrens. Även Esan Kirjapaino Oy, Ilves Jakelu Oy, Esa Jakelut Oy och Alma Manu Oy har ansökt om postkoncession för brevpostverksamhet av statsrådet. Alla dessa har beviljats postkoncession, men aktörerna har ansett att de villkor i fråga om säkerställandet av kvaliteten, tillgången och ef-

RP 18/2016 rd

fektiviteten som ställs i postkoncessionen är för stränga och därför sökt ändring genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen där ärendena fortfarande är anhängiga.

Av dem som sökte postkoncession var Esan Kirjapaino Oy den första som även sökte ändring hos högsta förvaltningsdomstolen. Enligt högsta förvaltningsdomstolen stred de koncessionsvillkor som statsrådet ställde för Esan Kirjapaino Oy delvis mot postlagen, och därför återände den ärendet till kommunikationsministeriet för behandling. Efter detta beviljades Esan Kirjapaino Oy en sådan koncession för obegränsad post-verksamhet som är avsedd för avtalskunder, och koncessionens innehåll var detsamma som för Ilves Jakelu, Esa Jakelu och Alma Manu.

Högsta förvaltningsdomstolen har beslutat att hösten 2015 begära ett förhandsavgörande från Europeiska unionens domstol om förhållandet mellan de samhällsomfattande tjänsterna och den postverksamhet som är avsedd för avtalskunder samt om frågan huruvida de koncessionsvillkor som har ställts för postföretagen motsvarar villkoren i postdirektivet. Ärendet är fortfarande under behandling i Europeiska unionens domstol.

Postmarknaden i Finland har inte öppnats för konkurrens i tillräcklig grad, särskilt inte i fråga om brevfräsändelser, och dessutom minskar mängden brevpost varje år. På paketmarknaden har konkurrensen däremot ökat då posten i EU-länderna har privatiserats, den elektroniska handeln har ökat och de internationella logistikbolagen har utmanat postföretagen i fråga om logistiken och paketutdelningen.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Propositionen syftar till att det ska bli lättare för potentiella postföretag att inleda affärsverksamhet inom postbranschen samt till att skapa förutsättningar för en ny typ av affärsverksamhet inom postbranschen. Dessutom syftar propositionen till att förenkla de administrativa processerna samt minska postföretagens och myndigheternas administrativa börda.

I propositionen föreslås det att koncessionssystemet enligt den gällande postlagen slopas och att det ersätts med en skyldighet att göra en anmälan till Kommunikationsverket.

I propositionen ändras hela 2 kap. i den gällande postlagen. Det föreslås att 2-6 § i detta kapitel ändras så att de motsvarar det nya anmälningsförfarandet. Innan verksamheten inleds ska verksamhetsutövaren göra en anmälan till Kommunikationsverket. Anmälan ska innehålla alla de identifierings- och kontaktuppgifter om företaget eller organisationen som behövs med tanke på tillsynen samt en beskrivning av verksamheten. Enligt propositionen ska man utan dröjsmål anmäla till Kommunikationsverket om sådana förändringar i verksamheten som inverkar på de uppgifter som getts i anmälan samt om verksamheten avslutas.

I propositionen föreslås det att Kommunikationsverket ska föra en offentlig förteckning över de aktörer som har gjort anmälan. Kommunikationsverket ska ge postföretaget en bekräftelse om mottagandet av anmälan inom en vecka.

Dessutom föreslås det att postföretaget ska förse dess försändelser med de märkningar som behövs för att identifiera och särskilja dem från motsvarande försändelser från andra postföretag samt ordna en tjänst för returnering av felaktigt utdelade försändelser i varje anmäld kommun inom dess verksamhetsområde.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

RP 18/2016 rd

I och med att koncessionssystemet ändras i enlighet med förslaget undanröjer man ett betydande hinder för att komma in i branschen. Genom detta avstår man även från de nuvarande koncessionsvillkoren, som t.ex. tjänsten för adressändring och avbrott i utdelningen, och från regleringen av uppsamlingspunkter och antalet utdelningar, som har visat sig hindra aktörer inom postverksamheten från att komma in på marknaden. Genom att slopa dessa skapar man förutsättningar för att utveckla den nuvarande verksamheten samt ger en möjlighet att skapa helt nya tjänster. Slopandet av det nuvarande koncessionssystemet minskar även riskerna för postföretag som inleder postverksamhet, eftersom de kan planera sin affärsverksamhet optimalt enligt sina egna behov. Då de nya aktörerna och tjänsterna utvecklas möjliggör det på lång sikt dessutom utveckling av helt nya typer av koncept för att lösa utmaningarna inom postverksamheten och säkerställa de samhällsomfattande tjänsterna. Förtydligandet av regleringen minskar samtidigt postföretagens och myndigheternas administrativa börda.

Öppnandet av konkurrensen och undanröjandet av hindren för att komma in på marknaden inom de olika affärsområdena har rent generellt sänkt priserna och möjliggjort ett ändamålsenligt riktande av samhällets resurser. De ovan nämnda följderna har förr eller senare även gagnar de enskilda konsumenterna. De nuvarande företag som ansökt om koncession har koncentrerat sin verksamhet på posttjänsten för avtalskunder, och därför får de föreslagna ändringarna inga direkta konsekvenser för konsumenterna. Som en följd av att regleringen minskas kan man dock med tiden tillhandahålla posttjänster fritt även till privata konsumenter. I och med främjandet av konkurrensen på postmarknaden kan således konsumenterna få bättre, billigare och högkvalitativa posttjänster i framtiden.

Om postmarknaden öppnas för konkurrens kan det även förbättra tidningsbolagens funktionsförmåga, eftersom de eventuellt kan dela ut brev i samband med sin egen tidningsutdelning. Således kan öppnandet av postmarknaden bidra till att skapa förutsättningar även för bevarandet av ett högklassigt inhemskt innehåll, eftersom utdelningskostnaderna utgör en stor utgiftspost för tidningsbolagen. I och med att den mängd post som ska delas ut minskar, är det de mindre postmängderna som betalar de fasta kostnaderna för distributionsnätet. De fasta kostnaderna utgör över hälften av kostnaderna för utdelningen.

Slopandet av koncessionssystemet kan få konsekvenser för tillhandahållarna av samhällsomfattande tjänster, om konkurrensen i tätortsområdena hårdnar och den som tillhandahåller de samhällsomfattande tjänsterna är det enda postföretaget som sörjer för att leverera postförsändelser även till svårtillgängliga områden och till glesbygden.

Å andra sidan möjliggör propositionen även att tillhandahållaren av samhällsomfattande tjänster har förutsättningar att utveckla sin verksamhet. I samband med totalreformen av den postlag som ska beredas 2016 ska man bedöma postlagen t.ex. genom att de skyldigheter som tillhandahållaren av samhällsomfattande tjänster har ses över i syfte att minska regleringen.

Bestämmelsen om märkning av brev är enligt de utredningar som gjordes under beredningen inget hinder för att komma in på marknaden, eftersom många postföretag redan för närvarande förser sina försändelser med sådan märkning som gör att de kan särskiljas från andra postföretags försändelser. Inte heller utgör bestämmelsen om returnering av försändelser som utdelats felaktigt ett hinder för att komma in på marknaden, eftersom tjänsten kan tillhandahållas på det sätt som postföretaget väljer, t.ex. genom att utnyttja insamlingsställen eller tjänsten med returneringskuvert. Enligt utredningarna är det möjligt för nya aktörer som vill komma in på marknaden att upprätta insamlingsställen i de till Kommunikationsverket anmälda kommunerna inom verksamhetsområdet, och många aktörer har även möjlighet att tillhandahålla en tjänst med returneringskuvert. Bestämmelsen gör det dessutom möjligt att utveckla nya tjänster i framtiden.

Anordnandet av tjänsten för adressändring och avbrott i utdelningen skulle utgöra ett hinder för att komma in i branschen. För ett postföretag skulle uppbyggandet av ett system som motsvarar Posti Ab:s system vara en stor investering både ekonomiskt och tidsmässigt. Flera separata system försämrar också adressatens ställning, eftersom adressaten borde få tjänsterna s.a.s. över en disk. Med tanke på adressaten är det inte meningsfullt att göra adressändringen eller avbryta utdelningen hos flera olika postföretag. Tjänsten är dessutom avgiftsbelagd, vilket betyder att flera anmälningar är ett sämre alternativ för adressaten även ekonomiskt. Enligt 38 § i lagen ska postföretaget överlämna uppgifter i en form som är användbar vid skötseln av postverksamhet samt till ett kostnadsorienterat pris och på villkor som är öppna för insyn och ickediskriminerande.

4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

I stället för de koncessioner som beviljas av statsrådet övergår man till ett anmälningsförfarande. I och med denna ändring blir de administrativa processerna enklare och lättare samt myndigheternas administrativa börda mindre.

Förslaget får inga betydande konsekvenser för Kommunikationsverkets verksamhet. Kommunikationsverket utöver tillsyn över postmarknaden i enlighet med 67 § i postlagen. Om nya aktörer kommer in på postmarknaden, ökar det i viss mån Kommunikationsverkets tillsynsuppgifter. Det föreslagna anmälningsförfarande som ersätter statsrådets postkoncessioner påminner om den process för verksamhetsutövarens anmälningsplikt som det föreskrivs om i 4 § i informationssamhällsbalken (917/2014), och därför kan den process som ämbetsverket använder för närvarande även utnyttjas vid behandlingen av postföretagens anmälningar.

4.3 Samhälleliga konsekvenser

Även om man avstår från koncessionssystemet på det sätt som föreslås i propositionen, äventyrar det inte de samhällsomfattande tjänsternas eller adressatens ställning. Adressaterna, postföretagen och övriga aktörer som sänder post kan dra nytta av övergången till det föreslagna anmälningsförfarandet genom de nya tjänsterna och de eventuella prissänkningarna. Propositionen får inga konsekvenser för brevhemligheten, eftersom alla postföretag förpliktas av postlagens bestämmelser om brevhemligheten och tystnadsplikten.

Slopandet av tillståndsförfarandet av nuvarande slag och övergången till den anmälningspliktiga verksamheten ändrar egentligen inte rådande praxis, och inverkar således inte heller på inledandet av verksamheten därför att det enligt den gällande lagen ska beviljas koncession om en aktör uppfyller de villkor som anges i lagen. I det anmälningspliktiga systemet ska Kommunikationsverket bekräfta postföretagets anmälan om bedrivande av postverksamhet. Inte heller de samhällsomfattande tjänsterna äventyras, eftersom det i 24 § i lagen bestäms att Kommunikationsverket kan ålägga en skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster till ett postföretag som har gjort en sådan anmälan till Kommunikationsverket som avses i 3 §. Skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster ska Kommunikationsverket ålägga det post-företag som har de bästa förutsättningarna för detta.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid kommunikationsministeriet. Vid beredningen av propositionen begärdes utlåtanden två gånger av ett stort antal post-, tidnings- och logistik-företag. Efter den egentliga remissbehandlingen följde en kompletterande remissbehandling, eftersom man beslutade att lagen ska innehålla en skyldighet som inte ingick i förslagen i det utkast till proposition som sändes på remiss första gången. Utlåtandena hittas på kommunikationsministeriets webbsida med diarienummer LVM/1024/2015.

RP 18/2016 rd

En stor del av de aktörer som gav ett utlåtande understödde slopandet av koncessions-systemet. Man ansåg att det var positivt att propositionen ger postföretagen förutsättningar att utveckla sin verksamhet och skapa nya tjänster. Även undanröjandet av hindren för att komma in på marknaden samt minskandet av den administrativa bördan understöddes.

En del remissinstanser konstaterade att det även i fortsättningen är viktigt att trygga posttjänsterna i hela landet och att inte sänka nivån på posttjänsterna.

Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry (nedan PAU) anser i sitt utlåtande att den ökade konkurrensen gör det svårt för Posti Group Abp (nedan Posten) att genomföra de samhällsomfattande tjänsterna, eftersom en del av de områden som är lönsamma för Posten blir olönsamma. PAU för även fram att det är viktigt att se till att brevhemligheten bevaras då tröskeln för att komma in i branschen sjunker. PAU anser att en eventuell utdelning på natten kan äventyra säkerheten för arbetstagarna inom postbranschen.

Kommunikationsministeriet anser att det föreslagna slopandet av koncessionssystemet inte äventyrar utbudet av samhällsomfattande tjänster eller adressatens ställning. Adressaterna, postföretagen och övriga aktörer som sänder post kan tack vare övergången till det föreslagna anmälningsförfarandet gagnas av de nya tjänsterna och affärsmöjligheterna. Propositionen får inga konsekvenser för bevarandet av brevhemligheten, eftersom alla postföretag förpliktas av brevhemligheten i postlagen samt bestämmelserna om tystnadsplikten. Även i fortsättningen garanterar postlagen att det finns ett utbud av posttjänster i hela landet.

I en del av utlåtandena kommenterade man 24 § 3 mom. i utkastet till propositionen, enligt detta moment kan ett postföretag förpliktas att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster även annanstans än i det område som den i enlighet med 3 § har anmält till Kommunikationsverket eller att tillhandahålla andra samhällsomfattande tjänster än de som det tillhandahållit förut, om det är nödvändigt med tanke på tryggheten av tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster och åläggandet av skyldigheten inte är orimligt för postföretaget. Särskild uppmärksamhet fästes vid hur man definierar orimligt och vilka kriterier som ska gälla vid den s.k. utvidgningen av de samhällsomfattande tjänsterna.

Kommunikationsministeriet anser att bestämmelsen kan preciseras i samband med följande reform av postlagen, om det finns behov. Till exempel de kriterier som används när man väljer ett företag för tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster kan vid behov kompletteras senare. Bestämmelsen om åläggandet av en skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster gör det möjligt att ha flera tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster, men att utse flera operatörer enligt Världspostkonventionen är veterligen problematiskt. Å andra sidan innebär postlagen att de samhällsomfattande tjänsterna även kan tillhandahållas av någon annan än den som har de bästa förutsättningarna att verka som utsedd operator.

Sametingslagen ansåg att det är viktigt att samernas språkliga rättigheter i posttjänsterna tryggas vid reformen av postlagen, oberoende av om utövaren av postverksamhet har ålagts en skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. I propositionen föreslås ett nytt 2 mom. där det bestäms att Kommunikationsverket kan ålägga språk-skyldigheten till någon annan instans än till tillhandahållaren av samhällsomfattande tjänster, om ingen skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster har ålagts. Därmed tryggas språkskyldigheten även i reformen av postlagen. På grund av responsen i utlåtandet har man dessutom preciserat språkdräkten i bestämmelsen så att 20 § 2 mom. entydigt anger att den i motiveringen nämnda möjligheten hos Kommunikationsverket att ålägga skyldigheten i fråga om språket i tjänsterna för någon annan än tillhandahållaren av samhällsomfattande tjänster endast gäller i sådana situationer där ingen skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster har ålagts.

RP 18/2016 rd

Några remissinstanser påpekade att den anmälan som ska göras till Kommunikations-verket är direkt bunden till definitionen av postföretag, och att anmälingens roll i regleringen därför är central och medför både rättigheter och skyldigheter för företagen. På grund av responsen i utlåtandet ändrades definitionen av postföretag i 2 § så att det med postföretag avses ett företag som bedriver postverksamhet som gäller brevfräsändelser. På detta sätt ser man till att ett företag som inte har iakttagit anmälningskyldigheten inte blir helt utanför postlagens tillämpningsområde och Kommunikationsverkets tillsyn.

I några utlåtanden ansåg man att 76 § i postlagen bör ändras efter slopandet av koncessionerna och att hänvisningen till koncessionen i den bör strykas. På grund av responsen i utlåtandena ändrades 76 § i postlagen så att hänvisningen till koncessions-plikten ströks och ersattes med en hänvisning till den anmälningspliktiga verksamheten.

Konkurrens- och konsumentverket understödde övergången till förfarandet med anmälningsplikt därför att koncessionen och dess villkor ur ett konkurrensperspektiv är en del av den helhet som även innefattar många andra hinder och svårigheter för den som vill komma in i branschen. Enligt verket har vissa villkor för koncession indirekt höjt tröskeln för att komma in i branschen, och den osäkerhet som hänför sig till dessa villkor är åtminstone en av orsakerna till detta. Bestämmelserna har inte till alla delar kunnat avgränsas exakt, och de har ur de nya aktörernas perspektiv höjt osäkerheten, riskerna och regleringsbördan, och därmed även tröskeln för att komma in i branschen. Detta har även lett till flera rättsprocesser. Enligt Konkurrens- och konsumentverket minskar den föreslagna ändringen såväl tröskeln för att komma in i branschen som regleringsbördan.

I några utlåtanden påpekade man att skyldigheten i fråga om tjänsten för adressändring och avbrott i utdelningen samt brevmärkningen inte nödvändigtvis behöver fogas till postlagen. Å andra sidan ansåg t.ex. Kommunikationsverket att dessa skyldigheter är nödvändiga, men att anordnandet av tjänsten för adressändring och avbrott i utdelningen borde behandlas i samband med följande ändring av postlagen.

Kommunikationsverket föreslog att man kunde förtydliga och precisera övergångsbestämmelsen. På grund av responsen beslutade man ändra övergångsbestämmelsen så att en sådan postverksamhetsutövare som vid ikraftträdandet av denna lag har en gällande koncession för tillhandahållande av posttjänster ska anses ha gjort den anmälan som avses i 3 §. Dessutom preciserades motiveringstexten så att Kommunikationsverkets beslut enligt 24 a § inte behövs, utan att den nuvarande utsedda operatören Posti Ab ska fortsätta såsom operatör utsedd av Världspostkonventionen med stöd av det koncessionsvillkor som gäller för närvarande. Även upprätthållandet av postnummersystemet ska fortsätta som tidigare.

Konsekvensbedömningarna har kompletterats med grund i utlåtandena, särskilt i fråga om de konsekvenser som gäller konsumenterna och tillhandahållaren av samhällsomfattande tjänster.

Vidare har man på basis av responsen i utlåtandena gjort lagtekniska ändringar i och med att hänvisningarna till koncessionerna har strukits i 82 §. Hänvisningen i 40 a § 1 mom. till den 9 § som upphävs ersattes med en hänvisning till 24 §.

Hänvisningen i 44 § 1 mom. till den 9 § som upphävs ändrades så att placeringen av postlådan fastställs av den tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster som sköter brevtjänsterna eller av ett annat postföretag som av Kommunikationsverket ålagts skyldigheten att fastställa postlådornas placering.

RP 18/2016 rd

Tullen förde fram att den enligt 7 kap. 5 § i tvångsmedelslagen har rätt att under vissa förutsättningar ta i beslag eller kopiera brev, paket och andra motsvarande försändelser till och från den som är misstänkt för brott samt enligt 7 kap. 6 § rätt att kvarhålla försändelsen på postkontoret, järnvägsstationen eller verksamhetsstället tills beslag eller kopiering hinner utföras, och att man i samband med ändringen av postlagen bör se till att Tullen har rätt att få alla uppgifter som behövs för att använda dessa tvångsmedel, även de uppgifter som inte behöver antecknas i den offentliga förteckningen i fråga om anmälan som avses i 5 § i den föreslagna postlagen.

På grund av responsen i utlåtandena föreslås det att 67 § ska ändras i samband med totalreformen av postlagen eftersom det i denna proposition endast görs ändringar i fråga om övergången till det anmälningspliktiga koncessionssystemet.

På basis av justitieministeriets utlåtande har man i propositionens detaljmotivering preciserat 5 § 2 mom. om förteckningen i fråga om anmälan när det gäller innehåll i de rättigheter och skyldigheter som Kommunikationsverket anger i sitt svar. Dessutom har 4 § 2 mom. om de uppgifter som ska ges i anmälan preciserats så att de omständigheter som nämndes i motiveringarna har tagits in i lagen, t.ex. vad gäller anmälandet av adressuppgifter och kontaktpersoner.

En del av aktörerna föreslog att de ändringar av postlagen som nu föreslås samt totalreformen av postlagen ska sättas i kraft samtidigt, eftersom förslagen är starkt anknutna till varandra. Kommunikationsverket anser att slopandet av det gällande koncessionssystemet undanröjer hindren för att komma in i branschen och snabbt skapar förutsättningar för sådan äkta konkurrens inom postverksamheten som inte finns i dag, trots att postlagen inte var ett hinder för det. Koncessionssystemet är en klar helhet som kan slopas före beredningen av totalreformen av postlagen.

På grund av responsen i utlåtandena har formen i 80 § ändrats så att statsrådets roll som beslutsfattande organ har slopats, vilket beror på att det i postlagstiftningen har föreskrivits att statsrådet endast fattar beslut i fråga om koncessioner. På grund av utlåtandena och responsen i utlåtandena ansåg man att det till propositionen behöver fogas bestämmelser om märkning av brev samt returnering av försändelser som utdelats felaktigt. Den sist nämnda skyldigheten bestämde man att ta in i lagen efter mottagandet av utlåtandena även om skyldigheten inte ingick i den version som sändes på remiss. Därför ordnade kommunikationsministeriet en kompletterande remissbehandling.

De skyldigheter som gäller märkningen av brev och returneringen av försändelser som utdelats felaktigt innebär inget betydande hinder för att komma in i branschen, eftersom exempelvis nya aktörer förser sina försändelser så att de kan särskiljas från övriga postföretags försändelser. Dessa skyldigheter kompletterar bestämmelserna i 62 § i postlagen som gäller säkerställande av sekretessen i fråga om förtroliga meddelanden.

Skyldigheten att ordna en tjänst för adressändring och avbrott i utdelningen utgör ett hinder eller en svårighet för att komma in i branschen, vilket är en orsak till att denna skyldighet inte tas in i lagen. Separata tjänster för adressändring och avbrott i utdelningen skulle skada adressaternas ställning, eftersom man ska kunna ha tillgång till denna tjänst enligt den s.k. principen om alla tjänster över en disk så att adressaten inte behöver göra flera anmälningar till olika postföretag.

RP 18/2016 rd

I utlåtandena från den kompletterande remissbehandlingen sades följande om märkningen av brev, returneringen av försändelser som utdelats felaktigt samt om tjänsten för adressändring och avbrott i utdelningen:

Mediatalo Esa Oy, Jakeluyhtiö Suomi Oy, Lounais-Suomen Tietojakelu Oy, Varsinais-Suomen Tietojakelu Oy och Kaakon Viestintä Oy konstaterade att skyldigheterna i fråga om märkningen av brev och returneringen av försändelser som utdelats felaktigt inte utgör ett hinder för att komma in i branschen.

Mediatalo Esa Oy, Jakeluyhtiö Suomi Oy, Varsinais-Suomen Tietojakelu Oy, Savon Jakelut Oy, Lounais-Suomen Tietojakelu Oy, SLP Jakelu Oy ja Kaakon Viestintä Oy konstaterade i sina utlåtanden att skyldigheten i fråga om tjänsten för adressändring och avbrott i utdelningen utgör ett hinder för att komma in i branschen, och att det därför är bra att det inte föreskrivs om denna skyldighet på lagnivå. Alma Media Abp konstaterade att det med tanke på adresshanteringen är bäst för konsumenten om det skapas ett enda gemensamt adressregister, varvid processen för adressändring och av-brott i utdelningen kan centraliseras.

Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry konstaterade i fråga om returneringen av försändelser som utdelats felaktigt att motiveringens omnämnande av ”skäligt besvär” för kunden bör preciseras. Ministeriet anser att eftersom Kommunikationsverket övervakar postmarknaden och ingriper vid eventuella missförhållanden är det inte ändamålsenligt att komplettera motiveringens definition av ”skäligt besvär”.

Mediatalo Esa Oy, Ilves Jakelu Oy, Jakeluyhtiö Suomi, Lounais-Suomen Tietojakelu Oy, Kaakon Viestintä Oy och Varsinais-Suomen Tietojakelu Oy ansåg att det kan uppstå problem gällande prissättningen av uppgifterna i adressregistret. Kostnaderna för anskaffandet av aktuella adressuppgifter utgör fortfarande ett hinder för att komma in på marknaden, och oskälig prissättning av adressuppgifterna kan i praktiken hindra förverkligandet av principen om alla tjänster över en disk.

FPA understödde de ändringar som föreslogs under den kompletterande remissbehandlingen. Palvelualojen työnantaja Palta ry ansåg att de föreslagna preciseringarna var bra och påpekade att tillhandahållaren av samhällsomfattande tjänster inte får åläggas skyldigheten att sköta de försändelser som andra postföretag har delat ut felaktigt, om inte operatorerna sinsemellan kommit överens om detta med normala kommersiella villkor. Posten Åland förde fram att det är viktigt att veta vilken operatör som ansvarar för utdelningen och insamlingen, så att kunderna vet vilken instans de ska kontakta i situationer där försändelser har utdelats felaktigt. Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry betonade i sitt utlåtande vikten av att kravet på konkurrensneutralitet uppfylls mellan de olika aktörerna. I utlåtandena tog man ställning också till andra bestämmelser i postlagen, t.ex. gällande bevarandet av Postens verksamhetsställen på glesbygden samt det framtida tryggheten av sekretessen i fråga om förtroliga meddelanden, men i denna proposition tas endast upp kommentarer som behandlar 41 a och 43 a § i begäran om utlåtande.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

2 §. Definitioner. I propositionen föreslås det att punkt 7 i definitionerna ändras så att postföretag inte längre avser en koncessionshavare enligt 3 §, utan ett företag som bedriver postverksamhet som gäller brevfrändelser. Ett företag som har försummat skyldigheten att göra anmälan blir således inte utanför tillämpningsområdet för postlagen och Kommunikationsverkets tillsyn.

4 §. Anmälningsförfarande. I propositionen föreslås det att rubriken i 4 § i den föreslagna lagen ändras till Anmälningsförfarande, eftersom detta motsvarar innehållet bättre.

Enligt det föreslagna 1 mom. ska postföretaget göra en anmälan till Kommunikationsverket innan verksamheten inleds.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska i den anmälan som avses i 1 mom. ges alla de identifierings- och kontaktoppgifter om företaget eller organisationen som behövs för tillsynen samt en beskrivning av verksamheten. Dessa uppgifter innefattar bl.a. registernummer samt adresser och kontaktpersoner för att kunna nå företaget eller organisationen. Uppgifterna om verksamheten ska vara sådana att Kommunikationsverket kan bekräfta mottagandet av anmälan i enlighet med den föreslagna 5 § samt inrikta tillsynen på de rätta aktörerna. Med tanke på tillsynen över postverksamheten kan de behövliga uppgifterna inbegripa en kort beskrivning av postföretagets verksamhetsområde, dvs. det område inom vilket insamlingen och utdelningen av postfrändelserna utförs, och huruvida tjänsterna har riktats endast till t.ex. företagskunder. Enligt den föreslagna 2 mom. ska Kommunikationsverket även få meddela närmare föreskrifter om de uppgifter som ska lämnas, om anmälningarnas form och om hur de ska lämnas in.

Enligt den föreslagna 3 mom. ska Kommunikationsverket utan dröjsmål underrättas om sådana förändringar i verksamheten som är relevanta för de anmälda uppgifterna och om avslutande av verksamheten. Syftet med denna bestämmelse är att säkerställa myndigheternas tillgång till information samt möjligheten att uppdatera de förteckningar som avses i 5 §. Avslutande av verksamhet samt övriga relevanta förändringar ska meddelas utan obefogat dröjsmål redan på förhand.

Enligt den föreslagna 4 mom. ska postföretaget meddela både sina kunder och Kommunikationsverket om en på avtal baserad kommunikationstjänst eller någon annan tjänst har avslutats på ett oförutsägbart sätt. Syftet med bestämmelsen är att särskilt i plötsliga och oförutsägbara situationer trygga ställningen hos postverksamhetens kunder. På detta sätt säkerställer man att kunderna hos ett postföretag som avslutar sin verksamhet får information om avslutandet av verksamheten och kan byta tjänsteleverantör i god tid. När postföretagen hanterar personuppgifter bör de beakta att också personuppgiftslagen (523/1999) kommer att tillämpas på deras verksamhet.

5 §. Förteckning över anmälningar. I propositionen föreslås det att rubriken i 5 § ändras till Förteckning över anmälningar, som bättre motsvarar innehållet.

Enligt den föreslagna 1 mom. ska Kommunikationsverket föra en offentlig förteckning över de anmälningar som tagits emot. Syftet med bestämmelsen är att förbättra myndigheternas, aktörernas och kundernas möjligheter att få aktuell information om verksamhetsutövarna. Alla de uppgifter som avses i denna paragraf behöver dock inte antecknas i den offentliga förteckningen över aktörer. I regel ska företagets identifieringsuppgifter och allmänna uppgifter om

verksamheten dock antecknas i den förteckning som avses i denna paragraf, eftersom de är av betydelse även för andra än tillsynsmyndigheterna. Däremot är t.ex. vissa kontaktpuffgifter endast avsedda för myndigheterna.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska Kommunikationsverket ge en bekräftelse på mottagandet av en anmälan inom en vecka från det att anmälan tagits emot i Kommunikationsverkets system.

20 §. Säkerställande av språkliga rättigheter. I propositionen föreslås det ett nytt 2 mom. där det ska föreskrivas att Kommunikationsverket får ålägga ett annat postföretag än en tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster skyldigheten enligt 1 mom. endast i sådana situationer där ingen skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster har ålagts.

Den föreslagna ändringen behövs om marknaden förändras så att ingen av aktörerna tillhandahåller samhällsomfattande tjänster. Enligt 23 § i postlagen är åläggande av skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster inte nödvändigt, om de samhällsomfattande tjänsterna är tryggade i övrigt. Det nya momentet motsvarar innehållsmässigt 2 mom. 3 punkten och 3 mom. i 9 §, som föreslås bli upphävda.

23 §. Åläggande av skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. I propositionen föreslås det att 23 § 2 mom. 3 punkten ändras enligt följande: 3) det på området finns sinsemellan konkurrerande företag som tillhandahåller motsvarande tjänster. Punkten ändras så att hänvisningen till 24 § där det föreskrivs om förutsättningarna för beviljande av koncession stryks, eftersom hänvisningen inte är relevant efter att koncessionssystemet slopats.

Dessutom föreslås det att 4 mom. ändras så att man genom beslut om skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster inte får ålägga postföretag överlappande skyldigheter. Genom beslut om skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster får olika postföretag inte heller åläggas samma skyldigheter med bestämmelserna i denna lag eller med bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller med annan lagstiftning. Hänvisningen till koncessionsvillkoren stryks i momentet, eftersom den gällande bestämmelsen inte motsvarar innehållet efter slopandet av koncessionssystemet.

24 §. Förutsättningarna för åläggande av skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. I propositionen föreslås det att 24 § 1 mom. ändras så att Kommunikationsverket får ålägga ett postföretag skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Enligt den gällande formen får skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster åläggas ett postföretag då postföretaget uppfyller de förutsättningar för beviljande av koncession som avses i 6 §. I och med slopandet av koncessionerna motsvarar den gällande bestämmelsen inte innehållet.

I 24 § 2 mom. föreslås det inga ändringar. I propositionen föreslås det att 24 § 3 mom. ändras så att ett postföretag genom ett beslut av Kommunikationsverket kan åläggas en skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster också på andra områden än det område som det i enlighet med 3 § har anmält till Kommunikationsverket eller åläggas att tillhandahålla också andra samhällsomfattande tjänster än de som företaget har tillhandahållit, om det är nödvändigt med tanke på tryggandet av tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster och åläggandet av skyldigheten inte är orimligt för postföretaget.

24 a §. Operatörer utsedda av Världspostkonventionen. I propositionen föreslås att en ny 24 a § fogas till lagen, enligt vilken Kommunikationsverket ålägger tillhandahållaren av samhällsomfattande tjänster eller ett annat postföretag en skyldighet att vara verksamt som en sådan utsedd operator som avses i Världspostkonventionen (FördrS 66/2015) och att iakttäva avtalen i Världspostkonventionen. I och med bestämmelsen kan det i princip finnas flera tillhandahåll-

RP 18/2016 rd

lare av samhällsomfattande tjänster. Dessutom kan tillhandahållaren av samhällsomfattande tjänster vara ett annat postföretag än det som har de bästa förutsättningarna att vara verksamt som en sådan utsedd operator som avses i Världspostkonventionen eller som ett postföretag som förvaltar ett postnummersystem.

Den skyldighet som föreslås ingår i den 9 § 1 mom. 1 punkt som föreslås bli upphävd. Skyldigheten är dock fortfarande nödvändig, eftersom medlemsstaten med stöd av Världspostkonventionen ska utse något postföretag att sköta posttrafiken och iaktta de skyldigheter som enligt Världspostkonventionens avtal gäller för området i fråga.

I Finland är det för närvarande Posti Ab, som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster, som är den av Världspostkonventionen utsedda operatören.

36 §. Förmedling och transitering av postförsändelser som inlämnats av misstag och undantag från skyldigheten att förmedla brevörsändelser från utlandet. I propositionen föreslås att 36 § 1 mom. ändras så att postföretaget är skyldigt att se till att en brevörsändelse som av misstag lämnats in till det för förmedling vidarebefordras för att förmedlas av ett annat postföretag, om adressplatsen för brevörsändelsens adressat inte är belägen inom det område som det förstnämnda postföretaget har anmält till Kommunikationsverket i enlighet med 4 §. Förmedlingen ska göras till ett kostnadsorienterat pris och på villkor som är öppna för insyn och icke-diskriminerande.

Enligt den föreslagna 4 § ska postföretaget ge en beskrivning av verksamheten i anmälan. Beskrivningen ska bl.a. innehålla det område inom vilket postföretaget ämnar bedriva verksamhet, dvs. där insamlingen och utdelningen av postörsändelserna utförs. Postföretagen ska genom affärsmässiga avtal avgöra hur sådana brevörsändelser som av misstag lämnats in till det ska vidarebefordras i praktiken till ett kostnadsorienterat pris och på villkor som är öppna för insyn och icke-diskriminerande.

I propositionen föreslås dessutom att 36 § 2 mom. ändras så att det i stället för den 9 § som föreslås bli upphävd ska hänvisas till 24 a § i lagen.

37 §. Postnummersystemet. I propositionen föreslås att 37 § 1 och 2 mom. ändras så att det enligt 1 mom. är Kommunikationsverket i stället för statsrådet som ska se till att upprätthålla ett postnummersystem för skötseln av postverksamheten.

Enligt föreslagna 2 mom. ska Kommunikationsverket i stället för statsrådet ålägga tillhandahållaren av samhällsomfattande tjänster eller ett annat postföretag en skyldighet att förvalta postnummersystemet. I och med bestämmelsen kan tillhandahållaren av samhällsomfattande tjänster vara ett annat postföretag än det som har de bästa förutsättningarna att vara verksamt som en sådan utsedd operator som avses i Världspostkonventionen eller som ett postföretag som förvaltar ett postnummersystem.

Den skyldighet som föreslås ingår i den 9 § 1 mom. 2 punkt som föreslås bli upphävd. Skyldigheten behövs fortfarande eftersom postnumren bildar ett sådant riksomfattande system som måste administreras av en enda instans.

40 §. Mottagande, förmedling och beslag av brevörsändelse. I propositionen föreslås det att 40 § 1 mom. ändras så att ett postföretag är skyldigt att mot gällande avgift av var och en som så önskar ta emot och till adressaten förmedla brevörsändelser i enlighet med sina leveransvillkor. Den gällande bestämmelsen motsvarar inte innehållet då koncessionerna slopas. Ur postföretagets leveransvillkor bör framgå huruvida företaget riktar sina tjänster t.ex. till alla som tar emot post eller enbart till avtalskunder.

RP 18/2016 rd

40 a §. Synskadades försändelse. Det föreslås att 40 a § 1 mom. ändras så att hänvisningen till den föreslagna 9 § som upphävs ersätts med en hänvisning till 24 a §, eftersom Kommunikationsverket i fortsättningen ålägger skyldigheten enligt denna paragraf med stöd av 24 a §.

41 a §. Märkning av postförsändelser. I propositionen föreslås en ny 41 a § om märkning av postförsändelser. Enligt förslaget ska ett postföretag förse dess försändelser med de märkningar som behövs för att identifiera och särskilja dem från motsvarande försändelser från andra postföretag.

Genom den föreslagna skyldigheten tryggas adressatens rättigheter och postförsändelsernas gång till rätt adress i det förändrade marknadsläget. Skyldigheten att förse postförsändelser med märkning ingick i de tidigare villkoren för de koncessioner som beviljades av statsrådet. För att skydda adressaternas ställning finns det dock skäl att ta in detta i postlagen. Detta är ytterst viktigt i ett läge där det finns flera postföretag på marknaden. I och med bestämmelsen tryggas även sekretessen i fråga om förtroliga meddelanden.

43 a §. Returnering av försändelser som utdelats felaktigt. I propositionen föreslås det en ny 43 a § enligt vilken ett postföretag är skyldigt att i varje kommun inom dess verksamhetsområde som det anmält till Kommunikationsverket i enlighet med 4 § ordna en tjänst för returnering av försändelser som utdelats felaktigt.

Tjänsten för returnering av försändelser som utdelats felaktigt får ordnas av postföretaget på ett flexibelt sätt med beaktande av särdragen i varje kommun inom dess verksamhetsområde. Tjänsten ska säkerställa att eventuella returneringar av brev-försändelser inte kräver oskäligt besvär av kunderna och att tjänsten är tillgänglig för kunderna inom verksamhetsområdet. Det krävs inte att tjänsten ska ha ett verksamhetsställe med en personal som arbetar med detta, utan postföretaget kan ordna t.ex. ett samlings-ställe för returneringar av försändelser som utdelats felaktigt. Returneringarna kan också ordnas t.ex. med hjälp av returneringsbrev eller elektroniska tjänster.

Bestämmelsen bidrar till tryggandet av sekretessen i fråga om förtroliga meddelanden.

44 §. Placering av postlådor. Det föreslås att 44 § 1 mom. ändras så att placeringen av postlådor fastställs av den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster för brev-tjänster eller, om ingen skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster har ålagts, av ett annat postföretag genom beslut av Kommunikationsverket.

Det föreslås att man stryker hänvisningen till den föreslagna 9 § som upphävs och tillägger en möjlighet för Kommunikationsverket att utse något annat postföretag än en tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster såsom den som fastställer placeringen av postlådor, men endast om ingen skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster har ålagts. Om ingen skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster har ålagts, ska Kommunikationsverket ålägga det postföretag som har de bästa förutsättningarna skyldigheten. Om det inom området för tillsynen fungerar flera postföretag, ska dessa jämföras vid valet av det företag som ska tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Vid jämförelsen rangordnas postföretagen i varje geografiskt område. Vid jämförelsen beaktas också postföretagets ekonomiska resurser samt verksamhetsmodeller.

69 §. Storleken på tillsynsavgiften för postverksamhet. I propositionen föreslås det att 69 § ändras så att hänvisningen till den koncessionspliktiga verksamheten stryks i 1 och 6 mom. i paragrafen. Enligt 1 mom. ska tillsynsavgiften för postverksamhet utgöra 0,29 procent av om-sättningen för den anmälningspliktiga postverksamhet enligt 3 § som ett postföretag bedrivit i

RP 18/2016 rd

Finland under den räkenskapsperiod som löpt ut två år innan tillsynsavgiften tas ut, dock minst 2 000 euro.

Enligt 6 mom. i paragrafen återbetalas inte en avgift som tagits ut, även om företaget upphör med den postverksamhet som avses i 1 mom.

I föreslagna 69 § 1 mom. stryks hänvisningen till den koncessionspliktiga postverksamheten, och den ersätts med en hänvisning till den anmälningspliktiga postverksamheten som föreslås i 3 §. I föreslagna 6 mom. stryks hänvisningen till återkallandet av koncessionen, eftersom den gällande bestämmelsen inte motsvarar innehållet efter slopandet av koncessionerna.

76 §. Olovligt bedrivande av postverksamhet. I propositionen föreslås det att 76 § ändras så att den som bedriver postverksamhet utan att den gjort en i 4 § avsedd anmälan till Kommunikationsverket ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för olovligt bedrivande av postverksamhet dömas till böter.

Hänvisningen till den koncessionspliktiga postverksamheten stryks i paragrafen och ersätts med en hänvisning till den anmälningspliktiga verksamheten, eftersom den gällande bestämmelsen inte motsvarar innehållet efter slopandet av koncessionerna.

I det nya 2 mom. föreslås det att straff inte ska dömas om förseelsen är ringa. Kommunikationsverket bedömer från fall till fall huruvida en eventuell förseelse är ringa. En förseelse kan vara ringa t.ex. om den har varit kortvarig.

80 §. Ändringssökande. I propositionen föreslås det att 80 § 1 mom. ändras så att beslut av kommunikationsministeriet, Kommunikationsverket och kommunens byggnadstillsynsmyndighet får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. I paragrafen stryks således att beslut av statsrådet får överklagas genom besvär i enlighet med vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Ändringen görs på grund av att statsrådet inte på basis av denna lag fattar andra beslut än koncessionsbeslut vid statsrådets allmänna sammanträde och på grund av att bestämmelserna om statsrådets beslut inte motsvarar innehållet i lagen efter att koncessionssystemet har slopats.

Dessutom föreslås det att 80 § 3 mom. ändras så att beslut av kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket ska iakttas oberoende av ändringssökande, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat. Hänvisningen till statsrådet föreslås bli struken i momentet, eftersom statsrådet på basis av denna lag inte fattar andra beslut än koncessionsbeslut vid statsrådets allmänna sammanträde och på grund av att bestämmelserna om statsrådets beslut inte motsvarar innehållet i lagen efter att koncessionssystemet har slopats.

82 §. Frimärksutgivning och användning av andra portomärken. Det föreslås att 82 § 1 mom. ändras så att kommunikationsministeriet på ansökan kan bevilja postföretag rätt att utge internationellt godkända eller i Finland godkända frimärken. Det föreslås att rätten att utge frimärken ska gälla tills vidare.

I den föreslagna paragrafen stryks hänvisningen till koncessionen och bestämmelsen om att rätten att utge frimärken gäller för högst den tid som koncessionen är i kraft, eftersom den gällande bestämmelsen inte motsvarar lagens innehåll efter slopandet av koncessionssystemet.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 maj 2016.

De nuvarande koncessionshavarna som beviljas koncession av statsrådet behöver inte göra anmälan till Kommunikationsverket om inledande av verksamhet därför att innehavaren av en giltig koncession anses bedriva postverksamhet enligt 4 § vid ikraftträdandet av denna lag. Även den gällande skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster samt de skyldigheter som hänför sig till den ska fortfarande gälla, och således behöver Kommunikationsverket inte utse tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster eller fastställa de skyldigheter som åläggs tillhandahållaren av samhällsomfattande tjänster på nytt. Efter ikraftträdandet av denna lag behöver Kommunikationsverket således inte fatta de beslut enligt 24 a § som gäller operatörer utsedda av Världspostkonventionen, utan den nuvarande utsedda operatören Posti Ab fortsätter som utsedd operatör. Kommunikationsverket behöver inte heller fatta beslut i fråga om upprätthållande av postnummersystemet.

Postföretagens gällande skyldigheter kvarstår således oförändrade tills vidare, och lagändringen orsakar inga avbrott i fråga om upprätthållandet av den internationella postverksamheten eller av postnummersystemet.

Endast de företag som inleder postverksamhet efter den 1 juni 2016 ska göra anmälan enligt 3 § till Kommunikationsverket innan verksamheten inleds.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

3.1 Näringsfriheten

Med tanke på grundlagens näringsfrihet är det de bestämmelser i förslaget som gäller slopan- det av koncessionssystemet som är relevanta.

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom en näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har behandlat tillståndsplikten särskilt inom postverksamheten samt förhållandet till näringsfriheten t.ex. i GrUU 56/2010 (regeringens proposition om postlagen) och GrUU 28/2000 (regeringens proposition om lagen om posttjänster).

Grundlagsutskottet har betraktat grundlagens näringsfrihet som en huvudregel, men även ansett att näringsverksamhet kan vara tillståndspliktig i undantagsfall. Tillståndsplikten ska dock regleras genom en sådan lag som uppfyller de allmänna förutsättningar som krävs av en lag som begränsar en grundläggande fri- och rättighet.

I propositionen föreslås att man slopar de postkoncessioner som beviljas av statsrådet. Statsrådets prövning vid beviljande av koncessioner grundar sig även för närvarande på rättslig prövning och tillståndet ska beviljas till alla sådana sökande som uppfyller de grundförutsättningar som avses i postlagen. Beviljandet av koncession ger således inte heller i nuläget koncessionsmyndigheten prövningsrätt, varvid det vid beviljandet av koncession inte är fråga om en ändamålsenlighetsprövning. Detta är orsaken till att det är möjligt att övergå från det system som baserar sig på statsrådets beviljande av koncession till ett system med anmälningspliktig postverksamhet. I och med detta avstår man från tillståndsplikten inom postverksamheten, vilket man enligt grundlagsutskottet kan göra i undantagsfall.

Utvecklingen inom Postens verksamhetsomgivning har lett till att behovet att bevilja postkoncessioner för tryggheten av de samhällsomfattande tjänsterna har förändrats. Vid undanröjandet av hinder för att komma in i branschen kan de samhällsomfattande tjänsterna också tryggas genom att ge tillhandahållaren av samhällsomfattande tjänster en möjlighet att utveckla den egna verksamheten. Att slopa det gällande och administrativt tunga koncessionssystemet är således ändamålsenligt, eftersom de villkor som har ställts i koncessionerna har blivit ett

RP 18/2016 rd

hinder för att komma in i branschen. Kommunikationsverket ålägger fortfarande skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster och kan därför i egenskap av postmarknadens tillsynsmyndighet göra bedömningen att de samhällsomfattande tjänsterna och tillgången till posttjänster kan tryggas även i framtiden.

3.2 Bedömning av lagstiftningsordningen

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av postlagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i postlagen (415/2011) 3 och 6 -13 §,
ändras 2 § 1 mom. 7 punkten, 4-5 §, 23 § 2 mom. 3 punkten och 23 § 4 mom., 24 § 1 och 3 mom., 36 § 1 och 2 mom., 37 § 1 och 2 mom., 40 § 1 mom., 40 a § 1 mom., 44 § 1 mom., 69 § 1 och 6 mom., 76 §, 80 § 1 och 3 mom. samt 82 § 1 mom.,
av dem 80 § sådan den lyder i lag 1000/2015, samt
fogas till 20 § ett nytt 2 mom. och till lagen nya 24 a, 41 a och 43 a § som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

7) *postföretag* ett företag som bedriver postverksamhet som gäller brevfräsändelser,

4 §

Anmälningsförfarande

Verksamhetsutövaren ska göra en anmälan till Kommunikationsverket innan verksamheten inleds.

En anmälan enligt 1 mom. ska innehålla alla de identifierings- och kontaktuppgifter om företaget eller organisationen som behövs för tillsynen, såsom registernummer, adressuppgifter och kontaktpersoner, samt en beskrivning av verksamheten. Beskrivningen bör åtminstone innehålla postföretagets verksamhetsområde och kundgrupp. Kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om de uppgifter som ska lämnas, om anmälingarnas form och om hur de ska lämnas in.

Kommunikationsverket ska utan dröjsmål underrättas om sådana förändringar i verksamheten som är relevanta för de anmälda uppgifterna och om avslutande av verksamheten.

Om ett postföretag inte längre, av någon orsak som inte kunnat förutses, kan tillhandahålla en kund tjänster enligt leveransvillkor, ska företaget utan dröjsmål eller senast två veckor innan tjänsten upphör meddela sina kunder samt Kommunikationsverket att tjänsten upphör.

RP 18/2016 rd

5 §

Förteckning över anmälningar

Kommunikationsverket ska föra en offentlig förteckning över anmälningar som avses i 4 §. Kommunikationsverket ska ge en bekräftelse på mottagandet av en anmälan inom en vecka från det att anmälan tagits emot i Kommunikationsverkets system.

20 §

Säkerställande av språkliga rättigheter

Tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster, eller sådana företag som med stöd av avtal som ingåtts med en tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster tillhandahåller kunderna dess tjänster, ska i sin verksamhet

- 1) ge service på finska och svenska med iakttagande av vad som föreskrivs i språklagen, och
- 2) ge service på samiska med iakttagande av vad som föreskrivs i samiska språklagen.

Kommunikationsverket får ålägga ett annat postföretag än en tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster en skyldighet enligt 1 mom. endast i sådana situationer där ingen skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster har ålagts.

23 §

Åläggande av skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster

De samhällsomfattande tjänsterna ska anses vara tryggade, om

- 1) tjänster finns tillgängliga till alla delar för alla användare,
- 2) de tjänster som tillhandahålls är rimliga till sina priser och de tillhandahålls på rimliga och jämlika villkor, och
- 3) det på området finns sinsemellan konkurrerande företag som tillhandahåller motsvarande tjänster.

Genom beslut om skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster får olika postföretag inte åläggas samma skyldigheter. Genom beslut om skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster får inte heller åläggas överlappande skyldigheter med bestämmelserna i denna lag eller med bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller med annan lagstiftning.

24 §

Förutsättningarna för åläggande av skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster

Kommunikationsverket kan ålägga ett postföretag en skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster.

Ett postföretag kan genom ett beslut av Kommunikationsverket åläggas en skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster också på andra områden än det område som det i enlighet med 3 § har anmält till Kommunikationsverket eller åläggas att tillhandahålla också andra samhällsomfattande tjänster än de som företaget har tillhandahållit, om det med tanke på tryggheten av tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster är nödvändigt och åläggandet av skyldigheten inte är orimligt för postföretaget.

RP 18/2016 rd

24 a §

Operatorer utsedda av Världspostkonventionen

Kommunikationsverket ålägger tillhandahållaren av samhällsomfattande tjänster eller ett annat postföretag en skyldighet att vara verksamt som en sådan utsedd operator som avses i Världspostkonventionen (FördrS 66/2015) och att iaktta avtalen i Världspostkonventionen.

36 §

Förmedling och transitering av postförsändelser som inlämnats av misstag och undantag från skyldigheten att förmedla brevörsändelser från utlandet

Ett postföretag är skyldigt att se till att en brevörsändelse som av misstag lämnats in till företaget för förmedling vidarebefordras för att förmedlas av ett annat postföretag, om adressplatsen för brevörsändelsens adressat inte är belägen inom det utdelningsområde som anges i anmälan enligt 4 §. Förmedlingen ska göras till ett kostnadsorienterat pris och på villkor som är öppna för insyn och ickediskriminerande.

Ett postföretag som verkar som en i 24 a § avsedd utsedd operator ska på det säkraste sättet och längs de snabbaste vägar som företaget använder för sina egna örsändelser transportera slutna post och brevörsändelser i öppen transit som en annan utsedd operator har lämnat till företaget.

37 §

Postnummersystemet

Kommunikationsverket ska se till att det finns ett postnummersystem för skötseln av postverksamheten. Det allmänna postnummersystemet är bundet till geografiska områden. Dessutom kan till enskilda kunders bruk ges postnummer som inte är bundna till geografiska områden. Ett postnummer är ett kännetecken som består av fem siffror som placeras före adressortens namn.

Kommunikationsverket ålägger tillhandahållaren av samhällsomfattande tjänster eller ett annat postföretag en skyldighet att förvalta postnummersystemet.

40 §

Mottagande, förmedling och beslag av brevörsändelser

Varje postföretag är skyldigt att mot gällande avgift av var och en som så önskar ta emot och till adressaten förmedla brevörsändelser i enlighet med sina leveransvillkor.

40 a §

Synskadades örsändelser

Ett postföretag som ålagts skyldighet enligt 24 a § att verka som en i Världspostkonventionen avsedd utsedd operator ska erbjuda synskadade rätt att skicka örsändelser som innehåller punktskrift och väger mindre än 7 kilogram avgiftsfritt, med undantag för flygtilläggsavgiften.

RP 18/2016 rd

41 a §

Märkning av postförsändelser

Ett postföretag ska förse dess försändelser med de märkningar som behövs för att identifiera och särskilja dem från motsvarande försändelser från andra postföretag.

43 a §

Returnering av försändelser som utdelats felaktigt

Ett postföretag ska i varje kommun inom dess verksamhetsområde som det anmält till Kommunikationsverket i enlighet med 4 § ordna en tjänst för returnering av försändelser som utdelats felaktigt.

44 §

Placering av postlådor

Placeringen av postlådor fastställs av den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster för brevtjänster eller, om ingen skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster har ålagts, av ett annat postföretag genom beslut av Kommunikationsverket. Vid fastställandet av placeringen ska kraven i 43 och 45 § och de föreskrifter som har meddelats med stöd av 48 § beaktas.

69 §

Storleken på tillsynsavgiften för postverksamhet

Tillsynsavgiften för postverksamhet utgör 0,29 procent av omsättningen för den anmälningspliktiga postverksamhet enligt 3 § som ett postföretag bedrivit i Finland under den räkenskapsperiod som löpt ut två år innan tillsynsavgiften tas ut, dock minst 2 000 euro.

En avgift som tagits ut återbetalas inte även om företaget upphör med den postverksamhet som avses i 1 mom.

76 §

Olovligt bedrivande av postverksamhet

Den som bedriver postverksamhet utan att den gjort en i 4 § avsedd anmälan till Kommunikationsverket ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för olovligt bedrivande av postverksamhet dömas till böter.

Till straff döms inte om förseelsen är ringa.

80 §

Ändringssökande

Beslut av kommunikationsministeriet, Kommunikationsverket och kommunens byggnadstillsynsmyndighet får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen.

Ett beslut av kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket ska iakttas oberoende av ändringssökande, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

82 §

Frimärksutgivning och användning av andra portomärken

Kommunikationsministeriet kan på ansökan bevilja postföretag rätt att utge internationellt godkända eller i Finland godkända frimärken. Rätten att utge frimärken gäller tills vidare.

Denna lag träder i kraft den 20 .

En utövare av postverksamhet som vid ikraftträdandet av denna lag har en giltig koncession för tillhandahållande av posttjänster behöver inte göra en i 4 § avsedd anmälan om den verksamhet som omfattas av den giltiga koncessionen.

En skyldighet att vara verksam som en sådan utsedd operator som avses i Världspostkonventionen, som är giltig vid ikraftträdandet av denna lag, gäller tills den skyldighet som avses i 24 a § åläggs genom beslut av Kommunikationsverket.

En sådan skyldighet att förvalta ett postnummersystem som är giltig vid ikraftträdandet av denna lag gäller tills den skyldighet som avses i 37 § åläggs genom beslut av Kommunikationsverket.

Helsingfors den 3 mars 2016

Statsminister

Juha Sipilä

Kommunikationsminister Anne Berner

Lag

om ändring av postlagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i postlagen (415/2011) 3 och 6 -13 §,
ändras 2 § 1 mom. 7 punkten, 4-5 §, 23 § 2 mom. 3 punkten och 23 § 4 mom., 24 § 1 och 3 mom., 36 § 1 och 2 mom., 37 § 1 och 2 mom., 40 § 1 mom., 40 a § 1 mom., 44 § 1 mom., 69 § 1 och 6 mom., 76 §, 80 § 1 och 3 mom. samt 82 § 1 mom.,
av dem 80 § sådan den lyder i lag 1000/2015, samt
fogas till 20 § ett nytt 2 mom. och till lagen nya 24 a, 41 a och 43 a § som följer:

Gällande lydelse

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

7) *postföretag* en koncessionshavare enligt 3 §,

3 §

Koncessionspliktig postverksamhet

Tillhandahållande av posttjänster som gäller brevfräsändelser kräver koncession.

4 §

Koncessionsmyndigheten och koncessionsförfarandet

Ansökan om koncession för tillhandahållande av posttjänster ska göras hos statsrådet. Koncessioner lediganslås inte.

Statsrådet beviljar koncessioner för viss tid, högst tio år.

Ett beslut om koncession ska fattas inom tre månader från det att ansökan inkommit till statsrådet. Statsrådet får förlänga denna tre månaders tidsfrist med högst tre månader, om det av särskilda skäl är behövligt.

Förslagen lydelse

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

7) *postföretag* ett företag som bedriver postverksamhet som gäller brevfräsändelser,

(upphävs 3 §)

Anmälningsförfarande

Verksamhetsutövaren ska göra en anmälan till Kommunikationsverket innan verksamheten inleds.

En anmälan enligt 1 mom. ska innehålla alla de identifierings- och kontaktuppgifter om företaget eller organisationen som behövs för tillsynen, såsom registernummer, adressuppgifter och kontaktpersoner, samt en beskrivning av verksamheten. Beskrivningen bör åtminstone innehålla postföretagets verksamhetsområde och kundgrupp. Kommunikationsverket får meddela närmare föreskrif-

ter om de uppgifter som ska lämnas, om anmälningarnas form och om hur de ska lämnas in.

Kommunikationsverket ska utan dröjsmål underrättas om sådana förändringar i verksamheten som är relevanta för de anmälda uppgifterna och om avslutande av verksamheten.

Om ett postföretag inte längre, av någon orsak som inte kunnat förutses, kan tillhandahålla en kund tjänster enligt leveransvillkor, ska företaget utan dröjsmål eller senast två veckor innan tjänsten upphör meddela sina kunder samt Kommunikationsverket att tjänsten upphör.

5 §

Innehållet i koncessionsansökan

I koncessionsansökan ska uppges alla de uppgifter som statsrådet begär och som behövs vid bedömningen av de i 6 § avsedda förutsättningarna för beviljande av koncession. Närmare bestämmelser om innehållet i ansökan utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Förutsättningarna för beviljande av koncession

Koncession ska beviljas, om

- 1) sökanden är ett företag eller en sammanlutning som har tillräckliga ekonomiska resurser för att sköta de skyldigheter som postföretag har,
- 2) det inte finns någon motiverad anledning att ifrågasätta sökandens förmåga att iaktta de bestämmelser och föreskrifter som gäller postverksamhet,
- 3) sökanden har förmåga att bedriva regelbunden verksamhet i enlighet med koncessionen,
- 4) området för vilket koncession söks uppfyller förutsättningarna i 7 §, samt
- 5) statsrådet inte har synnerligen vägande grunder att misstänka att beviljande av koncessionen uppenbarligen skulle äventyra den

5 §

Förteckning över anmälningar

Kommunikationsverket ska föra en offentlig förteckning över anmälningar som avses i 4 §.

Kommunikationsverket ska ge en bekräftelse på mottagandet av en anmälan inom en vecka från det att anmälan tagits emot i Kommunikationsverkets system.

(upphävs 6 §)

nationella säkerheten.

7 §

(upphävs 7 §)

Koncessionsområdet

Koncessionshavaren får tillhandahålla posttjänster som omfattas av koncessionen endast på det område som koncessionen har beviljats för.

Området för vilket koncessionen söks ska vara enhetligt i fråga om förvaltning och funktion.

8 §

(upphävs 8 §)

Ansökningsavgift

Den som ansöker om koncession ska i samband med ansökan betala en ansökningsavgift om 1 000 euro till staten. Ansökningsavgift ska också betalas vid ansökningar som gäller ändring av bestämmanderätten och ändring eller överföring av koncessionen samt vid ansökan om förhandsbeslut.

9 §

(upphävs 9 §)

Innehållet i koncessionen

Postföretagets geografiska verksamhetsområde och koncessionens giltighetstid ska fastställas i koncessionen.

Statsrådet bör förena koncessionen med villkor som kompletterar bestämmelserna i denna lag eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den och som gäller

1) skyldighet att verka som en i världspostkonventionen (FördrS 17/1967) avsedd utsedd operatör och att iaktta världspostfördragen,

2) förvaltande av postnummersystemet,

3) i språklagen (423/2003) eller i samiska språklagen (1086/2003) avsedda språkliga tjänster,

4) skyldighet att fastställa placeringen av postlådor,

5) övriga med dessa jämförbara villkor som är nödvändiga för att säkerställa kvaliteten på, tillgången till och effektiviteten hos tjänster.

Villkor enligt 2 mom. 1–3 punkten får stäl-

las endast för en som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster eller, om ingen skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster har ställts, för andra postföretag. Ett villkor enligt 2 mom. 4 punkten får ställas andra än dem som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster endast om ingen skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster för befordran av brev försändelser har ålagts på området.

Koncessionsmyndigheten får inte ställa villkor som skulle leda till skyldigheter på motsvarande nivå som är överlappande med denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller med annan lagstiftning.

10 §

(upphävs 10 §)

Ändring av koncession

En koncession kan ändras på ansökan av koncessionshavaren eller med dennes samtycke. Koncessionen kan även annars ändras, om det är nödvändigt av en särskild orsak som hänför sig till tryggheten av de samhällsomfattande tjänsterna eller på grund av en väsentlig förändring i verksamhetsförutsättningarna för den koncessionspliktiga verksamheten.

11 §

(upphävs 11 §)

Återkallande av koncession

Statsrådet får återkalla ett postföretags koncession helt eller delvis, om

1) postföretaget upprepade gånger och allvarligt brutit mot denna lag eller mot bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den, mot bestämmelser i andra lagar som gäller postverksamhet, mot de i 9 § avsedda koncessionsvillkoren eller mot sin i 24 § avsedda skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster,

2) postföretaget inte längre med beaktade av verksamhetens natur och omfattning har tillräckliga ekonomiska resurser för att sköta sina skyldigheter, eller

3) koncessionshavaren inte har inlett regelbunden verksamhet i enlighet med koncessionen inom nio månader från ingången av koncessionsperioden, om inte koncessionsmyndigheten på ansökan av koncessionsha-

varen av orsaker som hänför sig till verksamhetens förutsättningar bestämmer något annat.

Återkallande av koncession förutsätter dessutom att postföretaget trots uppmaningar inte inom en rimlig tid på åtminstone en månad har korrigerat sitt förfarande, sett till att de ekonomiska resurserna är på en tillräcklig nivå eller inlett sin verksamhet.

Statsrådet kan återkalla en koncession också om koncessionshavaren lägger ned verksamheten.

12 §

(upphävs 12 §)

Överföring av koncession

En koncession får inte överföras. Statsrådet kan återkalla en koncession om den faktiska bestämmanderätten i förhållande till koncessionshavaren förändras. Förändringen i bestämmanderätten ska omedelbart anmälas till statsrådet. Statsrådet ska besluta om återkallande av koncessionen inom två månader från anmälan.

Koncessionshavaren kan begära förhandsbeslut om återkallande av koncessionen enligt 1 mom. Statsrådet ska fatta beslut inom två månader från det att ansökan har inkommit till statsrådet. Om orsaken till förändringen av bestämmanderätten är ett företagsköp som ska anmälas till Konkurrens- och konsumentverket enligt konkurrenslagen (948/2011) eller till Europeiska kommissionen enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer ("EG:s koncentrationsförordning"), ska statsrådets beslut ges inom två månader från det att ärendet som gäller företagsköpet har avgjorts på ett lagakraftvunnet sätt.

En koncession återkallas inte om den överförs inom en koncern mellan moderbolaget och ett dotterbolag som i sin helhet ägs av moderbolaget. En sådan överföring ska omedelbart anmälas till statsrådet.

13 §

(upphävs 13 §)

Åtgärder med anledning av att postverksamhet upphör

Om ett postföretag upphör med sin verksamhet, ska företaget underrätta statsrådet

om saken senast tre månader innan verksamheten läggs ner.

Om ett postföretags koncession återkallas, om koncession inte beviljas på nytt när koncessionsperioden löpt ut eller om postföretaget annars upphör med sin verksamhet, ska statsrådet besluta om de åtgärder som ska vidtas för upprätthållande av postverksamheten.

Nås inte överenskommelse om att de anläggningstillgångar som behövs för upprätthållande av postverksamheten ska överföras till en annan utövare av postverksamhet, kan statsrådet besluta om överföring mot ersättning. På grunderna för och bestämmandet av ersättningen tillämpas vad som i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977) bestäms om inlösningsersättning.

20 §

Säkerställande av språkliga rättigheter

Tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster eller sådana företag som med stöd av avtal som ingåtts med en tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster tillhandahåller kunderna dess tjänster ska i sin verksamhet

- 1) ge service på finska och svenska med iakttagande av vad som föreskrivs i språklagen, och
- 2) ge service på samiska med iakttagande av vad som föreskrivs i samiska språklagen.

23 §

Åläggande av skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster

De samhällsomfattande tjänsterna ska anses vara tryggade, om

- 1) tjänster finns tillgängliga till alla delar för alla användare,
- 2) de tjänster som tillhandahålls är rimliga

20 §

Säkerställande av språkliga rättigheter

Tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster, eller sådana företag som med stöd av avtal som ingåtts med en tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster tillhandahåller kunderna dess tjänster, ska i sin verksamhet

- 1) ge service på finska och svenska med iakttagande av vad som föreskrivs i språklagen, och
- 2) ge service på samiska med iakttagande av vad som föreskrivs i samiska språklagen.

Kommunikationsverket får ålägga ett annat postföretag än en tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster en skyldighet enligt 1 mom. endast i sådana situationer där ingen skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster har ålagts.

23 §

Åläggande av skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster

De samhällsomfattande tjänsterna ska anses vara tryggade, om

- 1) tjänster finns tillgängliga till alla delar för alla användare,
- 2) de tjänster som tillhandahålls är rimliga

till sina priser och de tillhandahålls på rimliga och jämlika villkor, och

3) det på området finns sinsemellan konkurrerande företag som tillhandahåller motsvarande tjänster och som uppfyller de i 24 § avsedda villkoren för postföretag.

Kommunikationsverket ska vid åläggande av skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster fastställa

1) hurdana i 15 § avsedda tjänster postföretaget ska tillhandahålla, och

2) på vilket område tjänsterna ska tillhandahållas.

Genom beslut om skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster får olika postföretag inte åläggas samma skyldigheter. Genom beslut om skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster får inte heller åläggas överlappande skyldigheter med bestämmelserna i denna lag eller med bestämmelser som utfärdats med stöd av den, annan lagstiftning eller med företagets koncessionsvillkor.

24 §

Förutsättningarna för åläggande av skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster

Skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster kan åläggas ett postföretag som uppfyller de förutsättningar för beviljande av koncession som avses i 6 §. Ett postföretag kan åläggas att tillhandahålla både sådana tjänster som dess koncession omfattar och pakettjänster som ingår i de samhällsomsfattande tjänsterna.

Skyldigheten att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster ska åläggas det företag som har de bästa förutsättningarna för det.

Ett postföretag kan åläggas skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster också på andra områden än dess koncessionsområde eller åläggas att tillhandahålla också andra samhällsomsfattande tjänster än de som företaget har tillhandahållit, om det med tanke på tryggnad av tillhandahållandet av samhällsomsfattande tjänster är nödvändigt och åläggandet av skyldigheten inte är orimligt för postföretaget.

till sina priser och de tillhandahålls på rimliga och jämlika villkor, och

3) det på området finns sinsemellan konkurrerande företag som tillhandahåller motsvarande tjänster.

Kommunikationsverket ska vid åläggande av skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster fastställa

1) hurdana i 15 § avsedda tjänster postföretaget ska tillhandahålla, och

2) på vilket område tjänsterna ska tillhandahållas.

Genom beslut om skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster får olika postföretag inte åläggas samma skyldigheter. Genom beslut om skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster får inte heller åläggas överlappande skyldigheter med bestämmelserna i denna lag eller med bestämmelser som utfärdats med stöd av den *eller med annan lagstiftning*.

24 §

Förutsättningarna för åläggande av skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster

Kommunikationsverket kan ålägga ett postföretag en skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster.

Ett postföretag kan genom ett beslut av Kommunikationsverket åläggas en skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster också på andra områden än det område som det i enlighet med 3 § har anmält till Kommunikationsverket eller åläggas att tillhandahålla också andra samhällsomsfattande tjänster än de som företaget har tillhandahållit, om det med tanke på tryggnad av tillhandahållandet av samhällsomsfattande tjänster är nödvändigt och åläggandet av skyldigheten inte är orimligt för postföretaget.

(fogas 24 a §)

24 a §

Operatorer utsedda av Världspostkonventionen

Kommunikationsverket ålägger tillhandahållaren av samhällsomfattande tjänster eller ett annat postföretag en skyldighet att vara verksamt som en sådan utsedd operator som avses i Världspostkonventionen (FördrS 66/2015) och att iaktta avtalen i Världspostkonventionen.

36 §

Förmedling och transitering av postförsändelser som inlämnats av misstag och undantag från skyldigheten att förmedla brevförändelser från utlandet

Ett postföretag är skyldigt att se till att en brevförändelse som av misstag lämnats in till det för förmedling vidarebefordras för att förmedlas av ett annat postföretag, om adressplatsen för brevförändelsens adressat inte är belägen inom det förstnämnda postföretagets koncessionsområde. Förmedlingen ska göras till ett kostnadsorienterat pris och på villkor som är öppna för insyn och icke-diskriminerande.

Ett postföretag som verkar som en i 9 § 2 mom. 1 punkten avsedd utsedd operator ska på det säkraste sättet och längs de snabbaste vägar som företaget använder för sina egna försändelser transportera sluten post och brevförändelser i öppen transit som en annan utsedd operator har lämnat till företaget.

36 §

Förmedling och transitering av postförsändelser som inlämnats av misstag och undantag från skyldigheten att förmedla brevförändelser från utlandet

Ett postföretag är skyldigt att se till att en brevförändelse som av misstag lämnats in till företaget för förmedling vidarebefordras för att förmedlas av ett annat postföretag, om adressplatsen för brevförändelsens adressat inte är belägen inom det *utdelningsområde som anges i anmälan enligt 4 §*. Förmedlingen ska göras till ett kostnadsorienterat pris och på villkor som är öppna för insyn och icke-diskriminerande.

Ett postföretag som verkar som en i 24 a § avsedd utsedd operator ska på det säkraste sättet och längs de snabbaste vägar som företaget använder för sina egna försändelser transportera sluten post och brevförändelser i öppen transit som en annan utsedd operator har lämnat till företaget.

37 §

Postnummersystemet

Statsrådet ska se till att det finns ett postnummersystem för skötseln av postverksamheten. Det allmänna postnummersystemet är bundet vid geografiska områden. Dessutom kan till enskilda kunders bruk ges postnummer som inte är bundna vid geografiska om-

37 §

Postnummersystemet

Kommunikationsverket ska se till att det finns ett postnummersystem för skötseln av postverksamheten. Det allmänna postnummersystemet är bundet till geografiska områden. Dessutom kan till enskilda kunders bruk ges postnummer som inte är bundna till geo-

råden. Ett postnummer är ett kännetecken som består av fem siffror som placeras före adressortens namn.

Statsrådet ska införa ett villkor i koncessionen om skyldighet för ett postföretag att förvalta postnummersystemet i enlighet med vad som föreskrivs i 9 §. Ett postföretag i vars koncession ingår ett villkor som gäller postnummersystemet ska iaktta vad som föreskrivs i denna paragraf.

40 §

*Mottagande, förmedling och beslag av brev-
försändelser*

Varje postföretag är skyldigt att mot gällande avgift av var och en som så önskar ta emot och till adressaten förmedla brev-
försändelser i enlighet med sin koncession och sina leveransvillkor.

40 a §

Synskadades försändelser

Ett postföretag som ålagts skyldighet enligt 9 § 2 mom. 1 punkten att verka som en i världspostkonventionen avsedd utsedd operatör ska erbjuda synskadade rätt att skicka försändelser som innehåller punktskrift och väger mindre än 7 kilogram avgiftsfritt, med undantag för flygtilläggsavgiften.

(fogas 41 a §)

(fogas 43 a §)

grafiska områden. Ett postnummer är ett kännetecken som består av fem siffror som placeras före adressortens namn.

Kommunikationsverket ålägger tillhandahållaren av samhällsomfattande tjänster eller ett annat postföretag en skyldighet att förvalta postnummersystemet.

40 §

*Mottagande, förmedling och beslag av
brevförsändelser*

Varje postföretag är skyldigt att mot gällande avgift av var och en som så önskar ta emot och till adressaten förmedla *brevförsändelser i enlighet med sina leveransvillkor.*

40 a §

Synskadades försändelser

Ett postföretag som ålagts skyldighet enligt 24 a § att verka som en i Världspostkonventionen avsedd utsedd operator ska erbjuda synskadade rätt att skicka försändelser som innehåller punktskrift och väger mindre än 7 kilogram avgiftsfritt, med undantag för flygtilläggsavgiften.

41 a §

Märkning av postförsändelser

Ett postföretag ska förse dess försändelser med de märkningar som behövs för att identifiera och särskilja dem från motsvarande försändelser från andra postföretag.

43 a §

*Returnering av försändelser som utdelats
felaktigt*

Ett postföretag ska i varje kommun inom dess verksamhetsområde som det anmält till Kommunikationsverket i enlighet med 4 § ordna en tjänst för returnering av försändelser som utdelats felaktigt.

44 §

Placering av postlådor

Placeringen av postlådor fastställs av den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster för brevtjänster eller ett annat postföretag som i enlighet med 9 § har ålagts skyldighet att besluta om postlådornas placering. Vid placeringen ska kraven i 43 och 45 § och de föreskrifter som har meddelats med stöd av 48 § beaktas.

44 §

Placering av postlådor

Placeringen av postlådor fastställs av den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster för brevtjänster eller, *om ingen skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster har ålagts, av ett annat postföretag genom beslut av Kommunikationsverket.* Vid fastställandet av placeringen ska kraven i 43 och 45 § och de föreskrifter som har meddelats med stöd av 48 § beaktas.

69 §

Storleken på tillsynsavgiften för postverksamhet

Tillsynsavgiften för postverksamhet utgör 0,29 procent av omsättningen för den koncessionspliktiga postverksamhet som ett postföretag bedrivit i Finland under den räkenskapsperiod som löpt ut två år innan tillsynsavgiften tas ut, dock minst 2 000 euro.

69 §

Storleken på tillsynsavgiften för postverksamhet

Tillsynsavgiften för postverksamhet utgör 0,29 procent av omsättningen för den anmälningspliktiga postverksamhet enligt 3 § som ett postföretag bedrivit i Finland under den räkenskapsperiod som löpt ut två år innan tillsynsavgiften tas ut, dock minst 2 000 euro.

En avgift som tagits ut återbetalas inte även om företaget upphör med den i 1 mom. avsedda postverksamheten eller dess koncession återkallas under faktureringsperioden.

En avgift som tagits ut återbetalas inte även om företaget upphör med den postverksamhet som avses i 1 mom.

76 §

Olovligt bedrivande av postverksamhet

Den som bedriver postverksamhet utan en i 3 § avsedd koncession ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för olovligt bedrivande av postverksamhet dömas till böter.

76 §

Olovligt bedrivande av postverksamhet

Den som bedriver postverksamhet utan att den gjort en i 4 § avsedd anmälan till Kommunikationsverket ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för olovligt bedrivande av postverksamhet dömas till böter.

Till straff döms inte om förseelsen är ringa.

80 §

Ändringssökande

Ett beslut av statsrådets allmänna sammanträde får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Beslut av kommunikationsministeriet, Kommunikationsverket och kommunens byggnadstillsynsmyndighet får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen.

Förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende som gäller åläggande och ändring av skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster får överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Över andra beslut av förvaltningsdomstolen får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ett beslut av statsrådet, kommunikationsministeriet eller Kommunikationsverket ska iakttas oberoende av ändringssökande, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

Kommunikationsverket har rätt att anföras besvär över ett i 2 mom. avsett beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket förvaltningsdomstolen har upphävt eller ändrat ett beslut av Kommunikationsverket.

82 §

Frimärksutgivning och användning av andra portomärken

Kommunikationsministeriet kan på ansökan bevilja postföretag rätt att utge internationellt godkända eller i Finland godkända frimärken. Rätten att utge frimärken gäller för högst den tid som koncessionen är i kraft.

80 §

Ändringssökande

Beslut av kommunikationsministeriet, Kommunikationsverket och kommunens byggnadstillsynsmyndighet får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen.

Ett beslut av kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket ska iakttas oberoende av ändringssökande, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

Kommunikationsverket har rätt att anföras besvär över ett i 2 mom. avsett beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket förvaltningsdomstolen har upphävt eller ändrat ett beslut av Kommunikationsverket.

82 §

Frimärksutgivning och användning av andra portomärken

Kommunikationsministeriet kan på ansökan bevilja postföretag rätt att utge internationellt godkända eller i Finland godkända frimärken. Rätten att utge frimärken gäller tills vidare.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
En utövare av postverksamhet som vid
ikraftträdandet av denna lag har en giltig
koncession för tillhandahållande av post-*

tjänster behöver inte göra en i 4 § avsedd anmälan om den verksamhet som omfattas av den giltiga koncessionen.

En skyldighet att vara verksamt som en sådan utsedd operator som avses i Världspostkonventionen, som är giltig vid ikraftträdandet av denna lag, gäller tills den skyldighet som avses i 24 a § åläggs genom beslut av Kommunikationsverket.

En sådan skyldighet att förvalta ett postnummersystem som är giltig vid ikraftträdandet av denna lag gäller tills den skyldighet som avses i 37 § åläggs genom beslut av Kommunikationsverket.
